

Gesprek met Jan Pelle , directeur Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM) / 22 februari 2017

Vanuit Economic Board G&V: Johan Drost, Gaston Crolla, Peter Driessen, John Leek, Marijn den Uijl

Vooraf gestelde vragen

- Wat gaf de aanleiding om te komen tot een ontwikkelmaatschappij?
- Met welke doelstelling is de ontwikkelmaatschappij en daarmee het fonds opgericht?
- Wie was initiatiefnemer?
- Wat is de omvang van het fonds?
- Voor welke scope is gekozen?
- Wat zijn de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een bijdrage aan het fonds?
- Met welke overheidspartijen wordt samengewerkt?
- Hoe is deze samenwerking tot stand gekomen?
- Met welke private partijen? En op welke manier?
- Hoe zit de organisatie in elkaar? Aantal medewerkers?
- Wat acht u de minimale inzet van een levensvatbaar investeringsfonds?
- Hoe is de aansturing en besluitvorming (governance) geregeld van het fonds? M.a.w. hoe groot is de slagkracht en onafhankelijkheid.

Introductie door Jan Pelle

5 cruciale factoren die een rol spelen voor een partij als Tesla om voor Nederland te kiezen:

- Fiscaliteit en toegang tot markten
- Politieke en culturele stabiliteit
- Faciliteiten
- Human capital
- Leefomgeving

Toegang tot financiering is belangrijk, maar niet doorslaggevend. Het gaat om het bredere pakket van factoren, waarbij financiering wel erg belangrijk is en als stimulans kan dienen.

Waarschuwing: laat aanpak niet verengen door fonds, er zijn meer mogelijkheden. Dit verkennen.

Gesprek over oprichten fonds

Aandachtspunten in de overweging om een fonds op te richten:

1. **Probleem/Kans:** welk probleem moet er worden aangepakt? Of definieer: welke kans is er. In G&V: economische impuls. Peter Driessen: voor G&V liggen er kansen voor Zorg en Media t.o.v. omliggende steden. Johan Drost: het gaat ook om het vestigingsklimaat v/d regio, dus behouden van de bedrijven die er al zijn, maar ook aantrekkelijk vergroten voor nieuwe bedrijven. Jan Pelle: er zijn 4 valorisatieprogramma's in Brabant die het voorportaal vormen voor de fondsen v/d BOM; de vraag is of G&V nu een ontwikkelmaatschappij nodig heeft of valorisatieprogramma. Hangt af van waar je de focus wil aanbrengen. In heel NL is een nieuw vehikel nodig voor valorisatie, ook in G&V. Valorisatieprogramma wordt wel proof-of-conceptfonds genoemd. Fonds in fonds heeft een hoger rendement nodig als het gewone fonds en het hele prille valorisatieverhaal heeft 0 rendement. Je moet een trein op gang brengen. Hoofdlocomotief is bv Endeit, midden de BOM, en start met een valorisatieprogramma.
2. **Focus:** kies voor sector of thema aan. Wat is je USP. JP: voorbeeld van Oss (Organon)
3. **Levensfase,** beginnende groeiers of juist scale-ups (norm OESO voor scale-ups: ze moeten tien of meer medewerkers hebben en drie jaar lang een omzetgroei van twintig procent laten zien.)

4. **Treintje:** Heb in beeld welke fondsen het in de eerdere en latere fase kunnen overnemen. BOM doet de meer risicovolle investeringen, daarna overgenomen door private equity. (BOM doet ook fonds-in-fonds investeringen, zoals bij fonds van Joop van den Ende)
5. **Investeringsstrategie:** hoe richt je het treintje in, de omvang van de eigen wagon, ook rendementseisen bepalen, afstemmen op risico; revolverendheid. Moet geen subsidiebureau worden, maar kans dat je het geld terugkrijgt in valorisatiefondsen is klein. Je moet de investering zien in het grotere geheel.
6. **Governance:** de funders zijn publiek, er zit geen private partij in de governance, ivm mogelijke spanningen. De investeringen worden wel gedaan met private partijen. Continuïteit is een risico, maar de staat en provincie heeft zich tot einde der dagen gecommiteerd aan fonds. De investeringsbesluiten worden door de BOM (het fondsmanagement) zelf genomen, dus niet de politiek en niet de bedrijven. Er zijn wel checks and balances ingebouwd: boven een bepaald bedrag wordt een investement comitee geraadpleegd. Boven de 2,5 miljoen moeten ook de RvC geconsulteerd worden. De kleinere fondsen, zoals het valorisatiefonds, van 10 miljoen, werkt tussen directeur en manager, anders maak je teveel kosten vanwege de uitgebreide governance structuur. Al met al: je moet de grotere keten zien! De BOM heeft veel geld uit de Essent-verkoop gekregen. Stap 1 is dus valorisatie, dan BOM, dan private equity maar wat doen we als de G&V deze trein niet kan inrichten? Jan: kijk of er een alternatief is, de overheid wil een landelijk dekkend systeem. Er zal bereidheid zijn om G&V te steunen, maar je moet opstaan als regio. Jan: ga op zoek naar partijen die hier aan de slag willen en ten tweede maak of creëer een fonds met lokale ambassadeurs (denk aan van der Leegte in Eindhoven). Voor wagonnetje 1 (valorisatie) heb je per definitie de overheid nodig; voor wagonnetje 2 is er meer een combi-financiering nodig.
7. **Valorisatie:** het rendement is vaak minimaal, maar de impact is er wel degelijk, die moet je echter wel vertellen. Jan: als het gaat om gevestigde bedrijven is het een ander verhaal, BOM heeft een team Foreign Investment en die praten met de grotere bedrijven en bouwen aan een systeem van relatiemanagement. Denk vanuit de klant, wees proactief hierin. Investeringen van BOM komen voor 50% uit Eindhoven; burgemeester van Eindhoven heeft captains of industry bij elkaar geroepen. Johan: is er een hogeschool/universiteit nodig? Jan: het helpt, maar hoeft niet. Er ligt een enorme valorisatieopgave bij kennisinstellingen, het ontbeert hen aan financiën. Ontwikkelingscapaciteit en expertise van de specifieke sector is nodig, er moeten pmc's zijn, businesscases etc. Vehikel voor G&V: ontwikkelingspoot (overheidsgefinancierd) en een investeringspoot (zie invest.nl)
8. **Fondskosten:** niet boven 2%, wel instaat zijn voldoende expertise aan je te binden.
9. **Voorbeelden/verbinding in NL:** zie valorisatieprogramma UNIIQ van InnovationQuarter. De focus (punt 1) ontstaat vanuit de samenwerking met bijvoorbeeld een HBO, bijvoorbeeld vanuit samenwerking met NHTV. Mogelijk een initiatief opstarten met BOM en NHTV, is al link met Mediacampus. Moet onderzoek plaatsvinden of media de meest kansrijke sector/focus is.

Relatie ministerie van EZ/topsectorenbeleid

Gooi en Vechtstreek is trekker van het topsectorennetwerk Media & ICT en denk mee over de heroriëntatie van de topsectorenmethodiek. Ook hierbij is er behoefte aan meer accent op regio, nu is er te veel focus op de academische invloed van kennisinstellingen dat moet meer in balans, meer invloed en spin-off in het bedrijfsleven, meer maatschappelijke impact.

Traject startups/MediaMatters

In de tussentijd loopt apart het spoor van MediaMatters en de verbinding met EBU. Hieruit volgt op korte termijn een voorstel; dit voorstel moet ondersteunend zijn aan het grotere beeld hiervoor geschetst en het moet mogelijk zijn om deze initiatieven op termijn te koppelen aan het fonds.

Nienke Vledder – Innovation Quarter (5 april 2017)

Investeringsmanager

Vult voor Zuid-Holland belangrijke behoefte in, Rabobank, provincie en gemeenten als actieve partners. Fondsen als belangrijk aanjaagpotentieel voor innovatie. Veel bedrijven landen omdat ze ZH zien als gateway to Europe

Rol van IQ in incubators: kennisdeling. Investeringsdiscipline opleggen

Bruto nationaal product van ZH liep terug. Bedrijven verlieten regio. Het ministerie van EZ zag in dat we hier iets mee moesten. IQ zet in op technologische kennis op enkele deelgebieden met de doelstelling het innovatiepotentieel te maximaliseren. Focus: Security, Offshore, Clean tech, Life sciences.

Vanaf proof of concept (pre-seed) en innovatief mkb (groekapitaal).

Vestigingsklimaat: afdeling om ZH te profileren

- Toegang tot markten
- Fiscaal competitief
- Human capital
- Toegang tot software en developers (G&V)
- Housing en expats (internationale scholen)
- Bereikbaarheid (ontsluiting per OV)

Advies: Verken wat de behoefte is in het investeringsklimaat. Kennis ophalen over welke leemte er kan worden ingevuld. Investeerders en grote bedrijven kunnen hierover worden geïnterviewd.

Belangrijke factoren voor vestiging en ecosysteem zijn in G&V aanwezig:

Toegang tot human capital

(Media) ecosysteem

Incubator: MediaMatters

Human Capital: Hilversum Mediacampus

Aanzuigende werking

Incubator essentieel voor investment readiness

Loket organiseren naar private investors

Kracht van co-investeerders: brengt kennis in en werkt als hefboom. Je neemt een gedeelte van het risico weg. Bijvoorbeeld over legal of governance. Ieder zet eigen kwaliteiten in.

Kracht van regionale anker, vestigingsfactor. Je kunt ook wel cross-regionaal samenwerken.

Je moet verankeren dat hier impact is. Jongere bedrijven moeten elkaar kunnen vinden.

Lessons learned:

- Administratieve organisatie en monitoring KPI's vraagt veel inzet en aandacht. Belangrijk om dit vanaf het begin disciplinair te doen. Team neerzetten wat daar affiniteit mee heeft.